

Dr. Kerry Longhurst
Collegium Civitas

Niniejszy projekt badawczy zwraca uwagę na ewolucję relacji pomiędzy Republiką Mołdowy a Unią Europejską (UE). Mołdowa jest krajem godnym uwagi: kraj ten był częścią Związku Radzieckiego, jednocześnie sytuując się w Europie i granicząc z UE. Od odzyskania niepodległości w 1991 roku, Mołdowa doświadczała niestabilnych rządów, szerzącej się korupcji, a także stagnacji w rozwoju gospodarczym i społecznym. W rezultacie, jest ona krajem bardzo biednym, mającym słabe rządy i cierpiącym na brak poparcia społecznego dla elit oraz instytucji publicznych. Na domiar złego, te państwo jest podzielone pomiędzy Mołdowę 'właściwą', w ogromnej większości rumuńskojęzyczną, z siedzibą rządu w stolicy kraju Kiszyniowie, a separatystyczną 'Republiką Naddniestrza'. Ta część państwa nie jest uznawana jako odrębna w świetle prawa międzynarodowego, jednak pozostaje ona powiązana z Rosją i wspierana przez nią zarówno gospodarczo jak i militarnie.

Pomimo swojej niekorzystnej sytuacji, Mołdowa rozwija swoje relacje z UE. Obecnie ustanawiany jest obszar wolnego handlu z państwami UE i wdrażana jest umowa stowarzyszeniowa. Obydwa przedsięwzięcia mają pomóc Mołdowie w modernizacji, stabilizacji oraz w przybliżeniu standardów życia do unijnych. Możemy to określić transformacją 'proeuropejską' Mołdowy. Unia Europejska oferuje Mołdowie pewien pakt: jeśli kraj podejmie gruntowne reformy, takie jak walka z korupcją czy poprawa higieny i jakości produkcji żywności, wówczas może on rozwijać handel z UE i osiągać z tego zyski finansowe. Przy konsekwentnym wprowadzaniu reform, UE obiecuje również wsparcie finansowe i techniczne dla modernizacji tego państwa.

Kluczowym problemem jest jednak bardzo silnie zakorzeniona korupcja w życiu codziennym i politycznym, która stała się wręcz zjawiskiem powszednim. Mamy tu do czynienia z oligarchami, bardzo dobrze prosperującymi biznesmenami, którzy przekupywaniem i zastraszaniem wywierają wpływ na państwo. Ta grupa społeczna jest niechętna zmianom, ponieważ status quo odpowiada jej interesom. Mamy tu do czynienia z 'zawłaszczaniem państwa' ('state capture'), co jest zjawiskiem niekorzystnym dla zwykłych ludzi i dla propagatorów proeuropejskich przemian.

Niniejszy projekt analizuje Mołdowę jako 'państwo zawłaszczone'. Ma on na celu wyjaśnienie, co oznacza 'państwo zawłaszczone' w przypadku Mołdowy, oraz prześledzenie procesu jego negatywnego wpływu na rozwój relacji z UE, jak również wysunięcie propozycji odnośnie poprawy sytuacji. Projekt ten będzie stanowił studium przypadku sektora biznesowego, w szczególności roli małych i średnich przedsiębiorstw (SMEs). Jest to użyteczne i interesujące, ponieważ w wielu krajach rozwijających się oraz przechodzących transformacje ustrojowe, jak Mołdowa, to właśnie SMEs odgrywają znaczącą rolę w demokratyzacji, wzroście gospodarczym oraz w tworzeniu gospodarek wolnorynkowych. Niniejszy projekt projekt, że sektor SMEs i środowisko biznesowe nie mogą odgrywać tejże roli przez wzgląd na istnienie 'państwa zawłaszczonego'.

Temat ten jest niezwykle istotny, gdyż Mołdowa jest naszym bliskim sąsiadem, a co za tym idzie, naszym interesem jest jej stabilizacja, demokratyzacja oraz wzrost dobrobytu. Projekt powinien również posłużyć decydentom politycznym w UE i w Mołdowie w lepszym zrozumieniu powyższych problemów oraz w prowadzeniu skuteczniejszej polityki.